

Time: 2½ Hours

Marks: 75

- N. B. (1) All questions are **compulsory**.
 (2) **Figures** to the **right** indicate **full marks**.
 (3) Use of simple calculator is **allowed**.
 (4) Working notes should **form part** of your answer.

Q 1A) Select the most appropriate answer and rewrite the full sentence (**Any Eight**) (08)

1. Material Supplied to Site is debited to _____.
 a) Contract A/c   b) Contractor's A/c   c) Contractee A/c   d) Material Control Account
2. Wages Control A/c is debited by _____.
 a) Direct Wages only   b) Indirect Wages only
 c) Direct & Indirect wages   d) None of the above
3. Normal Loss is _____.
 a) Debited to process A/c   b) Ignored
 c) Credited to process A/c   d) None of the above
4. Abnormal loss is valued at _____.
 a) Cost of output   b) Market value   c) Marginal Cost   d) Standard Cost
5. The product which has equal economic importance is a _____.
 a) Joint product   b) By-product   c) Economic product   d) Consumer product
6. Abnormal loss arises due to _____.
 a) Normal conditions   b) Stable Conditions
 c) Abnormal conditions   d) None of the above
7. Margin of safety is referred to as _____.
 a) Excess of sales over break even sales   b) excess of sales over variable cost
 c) excess of sales over fixed cost   d) excess of sales over budgeted sales
8. BEP is _____.
 a) Profit/PV ratio   b) Variable cost/PV ratio   c) Fixed cost/PV ratio   d) Sales/PV ratio
9. Difference between standard cost and actual cost is called as _____.
 a) Variance   b) Profit   c) Loss   d) Wastage
10. ABC stands for _____.
 a) Activity based costing   b) ABC Analysis   c) Asset based Control   d) All of the above

Q 1B) State whether the following statements are True or False (**any seven**) **(07)**

- 1) Costing Profit & Loss A/c shows Financial Profit & Loss.
- 2) A contract usually takes more than one year to complete.
- 3) Work uncertified is valued at cost.
- 4) Process A/c is credited by scrap value of Normal loss.
- 5) Joint product is additional product manufactured.
- 6) P/V ratio is a test of profitability.
- 7) Increase in Fixed cost does not affect break even point.
- 8) Standard cost is estimated cost.
- 9) Idle time variance is always adverse.
- 10) Bench marking is making on the benches.

Q. 2A) Following information relates to a building contract commenced on 1st April 2016 for Rs.20,00,000. **(15)**

Particulars	2016-17	2017-18
Material issued	6,04,000	1,68,000
Direct wages	4,00,000	2,00,000
Outstanding wages	40,000	--
Sub-Contract Charge,	24,000	20,000
Indirect Expenses	20,000	--
General Expenses	12,000	2,800
Supervision Charges	20,000	10,000
Work Certified(Cumulative)	15,00,000	20,00,000
Work Uncertified	16,000	--
Material at site at the end	10,000	--
Plant issued	28,000	4,000
Material returned to stores	4,000	10,000
Cash received from the Contractee during the year	12,00,000	8,00,000

The Value of Plant at the end of 2016-17 and 2017-18 was Rs.14,000 and Rs.10,000 respectively.

Prepare contract Account for the year 2016-17 and 2017-18

OR

Q 2B) M/s Aircraft Builders undertook a contract for a contract price of Rs. 60,00,000 and commenced the work on 1st July, 2017.

The Following particulars are available for 9 months ended 31st March, 2018. (15)

Particulars	Amount
Material issued from stores	2,00,000
Material bought directly	10,25,000
Wages Paid	9,50,000
Direct Expenses	1,50,000
Establishment Charges	75,000
Plant	3,25,000
Sub-Contract Charges	50,000
Scrap sold	15,000
Work Certified	25,00,000

The following further information was available.

- Outstanding wages and direct expenses were Rs.5,000 and Rs.10,000 respectively on 31st March, 2018.
- Materials at site at the end of the year is valued at Rs.60,000.
- Value of work uncertified Rs,1,00,000 on 31st March, 2018.
- Included in wages is the salary paid to a supervisor @ 15,000 pm who had devoted half of the time on this contract.
- Working life of the plant is estimated to be 5 years at the end of which it is estimated to realise Rs. 25,000 as scrap value. The Plant was purchased exclusively for this contract only.?

Prepare contract account for the year ended on 31st March, 2018.

Q 3A) An Article has to undergo three different processes before it becomes ready for sale. From the following information, find out cost of production per unit of that article, if 200 units of that article were manufactured upto 31st December, 2016. (15)

Expenses of 200 units of article are :

Particulars	Mfg. Process	Refining Process	Finishing Process
Material	2,000	1,000	750
Labour	1,500	2,500	1,000
Direct Expenses	400	200	300

The indirect expenses for the period amount to Rs. 6,000 in the factory out of which Rs. 2,000 is attributable to this product. There was no stock at the end in any process. The indirect expenses should be allocated to each process on the basis of labour.

OR

Q 3B) JK Ltd produces a product “AZE”, which passes through two processes (Process I and Process II). The output of each process is treated as the raw material of the next process to which it is transferred and output of the second process is transferred to finished stock.
The following data related to December, 2018. (15)

Particulars	Process I	Process II
25,000 units introduced at a cost of	Rs.2,00,000	-----
Material Consumed	Rs. 1,92,000	96,020
Direct Labour	Rs. 2,24,000	Rs.1,28,000
Manufacturing expenses	Rs. 1,40,000	Rs, 60,000
Normal Wastage of input	10%	10%
Scrap value of Normal wastage(per unit)	Rs. 9.90	Rs. 8.60
Output in units	22,000	20,000

Prepare Process I and Process II account.

Prepare Abnormal loss/Abnormal gain Account as the case may be.

Q 4. The balances appearing in the cost ledger of Kishor Engineering Co Ltd as on 1st April, 2017 were as follows:- (15)

Particulars	Debit	Credit
Cost Ledger Control Account	---	48,500
Stores Ledger Control Account	32,000	--
Work-in- Progress Ledger control A/c	10,500	--
Finished Goods Ledger Control A/c	6,000	--

Transactions for the year;-

Particulars	Amount
Purchase of Materials	1,85,000
Purchase of Special Job	8,000
Direct Wages	78,000
Indirect Factory wages	12,500
Administration Salaries	36,000
Selling & Distribution Salaries	17,500
Production Expenses	18,400
Administration expenses	24,000

Selling & Distribution expenses	10,500
Stores issued to Maintenance Department	4,500
Stores issued for production	1,75,000
Stores returned to suppliers	1,500
Production overhead absorbed by production	37,000
Administrative overhead absorbed by finished goods	58,000
Selling & Distribution overhead recovered in sales	26,500
Finished goods produced during the year	2,95,000
Cost of finished goods sold	3,50,000
Sales	4,10,000

Prepare following ledgers

- Cost ledger control account
- Stores ledger control account
- Work-in-progress ledger control account
- Finished goods ledger control account
- Costing profit & loss Account
- Trial balance as on 31-03-2018.

OR

Q.4A) From the following information calculate Labour variances.

(08)

Standard Hours per unit	-	12 Hours
Standard Rate per unit	-	Rs. 5 per Hour
Actual Production	-	1600 Units
Actual Hours	-	19,800 Hour
Actual Rate	-	Rs.4.85 per Hour

Q 4B) A Company usually manufactures and sells 20,000 units of a product, the selling price of which Rs.50 and profit earned is Rs.10 per unit.

(07)

Material cost	-	Rs.3,00,000
Labour Cost	-	Rs.1,00,000
Overheads	-	Rs. 4,00,000 (50 % variable)

You are required to compute:-

- a) Break Even sales in units and Rupees
- b) Sales to earn a profit of Rs.3,00,000
- c) Profit when 15,000 units are sold.

Q.5A) Distinguish between Joint product and By-Product. (08)

5B) What are the advantages of standard costing. (07)

OR

Q 5) Write Short notes (any three): (15)

- a) Target costing
- b) Normal Loss
- c) Margin of safety
- d) Cost plus contract
- e) Product Life cycle costing

*****

[वेळ: २:३० तास]

[गुण: ७५]

- सूचना: १. सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
३. साध्या गणकयंत्राचा वापर करण्यास परवानगी आहे.
४. कच्चे काम हा उत्तराचा भाग असेल.
५. इंग्रजी प्रश्न प्रमाण मानावेत.

- प्र.१ अ) योग्य उत्तराची निवड करा आणि विधाने पुन्हा लिहा. (कोणतेही आठ) (०८)
- १) कंत्राटस्थळी पुरविलेले साहित्य हे _____ खात्याला नावे केले जाते.
अ) कंत्राट खाते ब) कंत्राटी खाते
क) कंत्राटदार खाते ड) भांडार नियंत्रण खाते
- २) मजुरी नियंत्रण खाते _____ ह्याने नावे केले जाते.
अ) प्रत्यक्ष मजुरी फक्त ब) अप्रत्यक्ष मजुरी फक्त
क) प्रत्यक्ष व अप्रत्यक्ष मजुरी फक्त ड) वरीलपैकी काहीही नाही
- ३) सामान्य नुकसान हे _____
अ) प्रक्रिया खात्यास नावे केले जाते ब) वगळले जाते.
क) प्रक्रिया खात्यास जमा केले जाते ड) वरीलपैकी काहीही नाही
- ४) असामान्य नुकसान _____ मूल्य मापीत केले जाते
अ) उत्पादन परिव्यय ब) बाजार मूल्य
क) सीमांत खर्च ड) मानक परिव्यय
- ५) ज्या उत्पादनास समान आर्थिक महत्त्व असते त्यास _____
अ) सह उत्पादन ब) उप उत्पादन
क) अर्थ उत्पादन ड) ग्राहक उत्पादन
- ६) असामान्य नुकसान हे _____ उदभवते.
अ) सामान्य परिस्थिती ब) स्थैर्य परिस्थिती
क) असामान्य परिस्थिती ड) वरीलपैकी काहीही नाही
- ७) सुरक्षितता सीमा म्हणजे _____
अ) ना नफा ना तोटा विक्रीपेक्षा अधिक विक्री ब) बदलत्या खर्चा पेक्षा अधिक विक्री
क) स्थिर खर्चा पेक्षा अधिक विक्री ड) अंदाज विक्री पेक्षा अधिक विक्री
- ८) ना नफा ना तोटा विक्री बिंदू म्हणजे _____
अ) नफा /नफा आकारमान गुणोत्तर ब) बदलता खर्च /नफा आकारमान गुणोत्तर
क) स्थिर खर्च /नफा आकारमान गुणोत्तर ड) विक्री मूल्य /नफा आकारमान गुणोत्तर
- ९) मानक परिव्यय व वास्तविक परिव्ययांमधील फरकास _____ म्हणतात.
अ) फरक ब) फायदा
क) नुकसान ड) अपव्यय

१०) अबक म्हणजे _____

- अ) क्रियाकलाप परिव्ययांकन
क) मालमत्त आधारित नियंत्रण

- ब) क्रियाकलाप विश्लेषण
ड) वरील पैकी सर्व

प्र.१ ब) खालील विधाने सत्य किंवा असत्य आहेत ते सांगा. (कोणतेही सात)

(०७)

- १) परिव्यय नफा तोटा खाते वित्तीय नफा तोटा दर्शविते.
- २) सामान्यतः कंत्राट हे पूर्ण होण्यासाठी एक वर्षांपेक्षा जास्त वेळ जातो.
- ३) अप्रमाणित काम हे परीव्यय मूल्याधारित असते.
- ४) प्रक्रिया खाते हे सामान्य नुकसानाच्या मोड-मूल्याने जमा केले जाते.
- ५) सह उत्पादन हे अधीउत्पादित उत्पादन आहे.
- ६) नफा आकारमान गुणोत्तर हे नफ्याचे परिक्षण आहे.
- ७) स्थिर खर्चातील वाढ ना नफा ना तोटा बिंदूवर परिणाम करीत नाही.
- ८) मानक परीव्यय हे अंदाजित परीव्यय आहे.
- ९) निष्कर्म काल फरक हा नेहमी नुकसान कारक असतो.
- १०) प्रमाण तोलन म्हणजे प्रमाण निर्मिती होय.

प्र.२

खालील माहिती १ एप्रिल २०१६ रोजी २०,००,००० रुपयांच्या इमारती कराराशी संबंधित आहे.

(१५)

तपशील	२०१६-१७	२०१७-१८
माल साहित्य पाठवले	६,०४,०००	१,६८,०००
जरी केले थेट वेतन	४,००,०००	२,००,०००
थकबाकी वेतन	४०,०००	
उपकंत्राट खर्च	२४,०००	२०,०००
अप्रत्यक्ष खर्च	२०,०००	
सामान्य खर्च	१२,०००	२,८००
पर्यवेक्षण शुल्क	२०,०००	१०,०००
कार्य प्रमाणित (संचयी)	१,५००,०००	२०,००,०००
अप्रमाणित कार्य	१६,०००	
कंत्राट स्थळी अंतिम मालसाठा	१०,०००	
संयंत्र पाठवणी	२८,०००	४,०००
मालसाठा परत	४,०००	१०,०००
कंत्राटी कडून पैसे मिळाले	१२,००,०००	८,००,०००

२०१६-१७ व २०१७-१८ सालाच्या शेवटी संयंत्र किंमत अनुक्रमे रु. १४,००० व रु. १०,००० होती.

२०१६-१७ व २०१७-१८ वर्षासाठी कंत्राट खाते तयार करा.

किंवा

- प्र.२ मेसर्स एअर क्राफ्ट बिल्डर्सने एक कंत्राट रु. ६०,००,००० घेतले आणि १ जुलै २०१७ रोजी काम सुरु केले. (१५)
पुढील तपशील ३१ मार्च, २०१८ रोजी संपलेल्या ९ महिन्यांकरिता उपलब्ध आहेत.

तपशील	रक्कम
भांडारातून मालसाठा पाठविला	२,००,०००
मालसाठा थेट खरेदी	१०,२५,०००
वेतन दिले	९,५०,०००
प्रत्यक्ष खर्च	१,५०,०००
स्थापना शुल्क	७५,०००
संयंत्र	३,२५,०००
उपकंत्राट खर्च	५०,०००
अपव्यय मोड मूल्य	१५,०००
प्रमाण कार्य	२५,००,०००

पुढील माहिती उपलब्ध आहे.

- अ) देय मजुरी आणि प्रत्यक्ष खर्च ३१ मार्च २०१८ रोजी अनुक्रमे रु. ५,००० आणि रु. १०,००० होते.
ब) वर्षाच्या अखेरीस कंत्राटस्थळी सामग्रीची किंमत ६०,००० रुपये आहे.
क) ३१ मार्च २०१८ रोजी १,००,००० अप्रमाणित कार्य मूल्य आहे.
ड) मजुरीमध्ये एक पर्यवेक्षक यांना दिलेला पगार रु. १५,००० प्रतिमाह आहे. ज्याने या करारावर अर्धा वेळ दिला होता.
इ) संयंत्राचे कामकाजी आयुष्य ५ वर्षे असल्याचा अंदाज आहे ज्याच्या अंदाजानुसार मोड मूल्य म्हणून रु. २५,००० आहे. संयंत्र केवळ या करारासाठीच खरेदी करण्यात आली.
३१ मार्च, २०१८ रोजी संपलेल्या वर्षासाठी कंत्राट खाते तयार करा.

- प्र.३ अ) एक पदार्थ विक्रीसाठी तयार होण्यापूर्वी तीन वेगवेगळ्या प्रक्रिया पार पाडणे आवश्यक आहे. पुढील माहिती (१५)
वरून प्रतीनग उत्पादन मूल्य शोधा, जर ३१ डिसेंबर २०१६ पर्यंत एकूण २०० नग उत्पादन झाले आहे.

तपशील	प्रक्रिया	परिष्करण प्रक्रिया	समाप्त प्रक्रिया
मालमत्ता	२,०००	१,०००	७५०
मजुरी	१,५००	२,५००	१,०००
थेट खर्च	४००	२००	३००

कालवधीसाठी अप्रत्यक्ष खर्च रु. ६,००० कारखानामध्ये रु. २,००० या उत्पादनासाठी श्रेयस्कर आहे. कोणत्याही प्रक्रियेत शेवटी कोणतेही अंतिम साठा नव्हते. अप्रत्यक्ष खर्च श्रम आधारावर प्रत्येक प्रक्रियेला वाटप केले पाहिजे.

किंवा

- प्र.३ जेके लिमिटेड “एझेई” उत्पादनाचे उत्पादन करते, जे दोन प्रक्रिया (प्रक्रिया I आणि प्रक्रिया II) मधून जाते. (१५)
 प्रत्येक प्रक्रियेचे उत्पादन पुढील प्रक्रियेची कच्ची सामग्री मानली जाते जी हस्तांतरित केली जाते आणि दुसऱ्या प्रक्रियेचे उत्पादन पूर्णपणे पक्का मालसाठा मध्ये हस्तांतरित केली जाते. डिसेंबर २०१८ शी संबंधित खालील डेटा.

तपशील	प्रक्रिया I	प्रक्रिया II
२५,००० नग परिव्यय मूल्याने पाठविले	२,००,०००	
मालसाहित्य वापरले	१,९२,०००	९६,०२०
प्रत्यक्ष मजुरी	२,२४,०००	१,२८,०००
उत्पादन खर्च	१,४०,०००	६०,०००
सामान्य अपव्यय	१०%	१०%
सामान्य अपव्यय प्रतिनग मोड मूल्य	९.९०	८.६०
उत्पादन (नगसंख्या)	२२,०००	२०,०००

प्रक्रिया I आणि प्रक्रिया II खाते तयार करा.

असाधारण नुकसान / असामान्य लाभ खाते तयार करा.

- प्र.४ किशोर अभियांत्रिकी कंपनीच्या परिव्यय लेखापुस्तकात दि. १ एप्रिल २०१७ पर्यंत पुढील शिल्लकी दिसत आहेत. (१५)

तपशील	नावे	जमा
परिव्यय लेखा नियंत्रण खाते	---	४८,५००
भांडार नियंत्रण खाते	३२,०००	
प्रगतशील मालसामग्री नियंत्रण खाते	१०,५००	
पक्का मालनियंत्रण खाते	६,०००	

वर्षभरासाठी आर्थिक घडामोडी

तपशील	मूल्य रुपयात
मालसामग्री खरेदी	१,८५,०००
विशेष कार्य खरेदी	८,०००
प्रत्यक्ष मजुरी	७८,०००
अप्रत्यक्ष कारखाना मजुरी	१२,५००
प्रशासकीय वेतन	३६,०००
विक्री व वितरण वेतन	१७,५००
उत्पादन खर्च	१८,४००
प्रशासकीय खर्च	२४,०००
विक्री व वितरण खर्च	१०,५००
दुरुस्ती विभागास माल साठा पाठवला	४,५००
उत्पादनास मालसाठा पाठविला	१,७५,०००
मालसाठा पुरवठादारास परत	१,५००

उत्पादन खर्च उत्पादनास वर्ग	३७,०००
प्रशासकीय खर्च पक्का मालास वर्ग	५८,०००
विक्री व वितरण खर्च विक्रीवर वसूल	२६,५००
पक्का माल निर्मिती वर्षभरात	२,९५,०००,
पक्का माल विक्री परिव्यय	३,५०,०००
विक्री मूल्य	४,१०,०००

वरील माहितीवरून पुढील खाती तयार करा.

- १) परिव्यय लेखा नियंत्रण खाते
- २) भांडार नियंत्रण खाते
- ३) प्रगतशील मालसामग्री नियंत्रण खाते
- ४) पक्का माल लेखा नियंत्रण खाते
- ५) परीव्यय नफा तोटा खाते
- ६) ३१/३/२०१८ चे तेरीज पत्रक

किंवा

प्र.४ अ) पुढील माहितीवरून मजूरी फरक शोधा.

(०८)

मानक तास प्रतिनग	- १२ तास
मानक दर	- रु. ५ प्रतितास
वास्तविक उत्पादन	- १,६०० नग
वास्तविक तास	१९,८०० तास
वास्तविक दर	- रु. ४.८५ प्रति तास

प्र.४ ब) एक कंपनी नेहमी २०,००० उत्पादन नग उत्पादित करून विक्री करते. ज्याची विक्री किंमत रु. ५० आणि नफा (०७)

रु. १० प्रतिनग आहे.

मालसामग्री खर्च	रु. ३,००,०००
मजूरी खर्च	रु. १,००,०००
इतर परिव्यय	रु. ४,००,०००
	(पैकी ५०% बदलते)

वरील माहितीवरून शोधा.

- १) ना नफा ना तोटा विक्री - (मूल्य व नगसंख्या)
- २) रुपये ३,००,००० नफा प्राप्तीसाठीची विक्री
- ३) १५,००० नग विक्रीतून मिळणारा नफा

प्र.५ अ) सह उत्पादन व उप उत्पादनातील फरक स्पष्ट करा.

(०७)

ब) मानक परीव्ययांकनाचे फायदे सांगा.

(०८)

किंवा

प्र.५ टीपा लिहा. (कोणत्याही तीन)

- अ) ध्येय परिव्ययांकन
- ब) सामान्य नुकसान
- क) सीमांत सुरक्षा
- ड) परिव्यय अधी कंत्राट
- इ) उत्पादन जीवनचक्र परिव्यय

(१५)

*****